

КОЗЛÓВ Олексій Олександрович (Козлов Алексей Александрович; 08(20). 02. 1831, Москва — 27. 02(12. 03). 1901, С.-Петербург) — російський філософ, видавець. Навч. на матем. (1850) та істор.-філол. (1851–56) ф-тах Моск. університету. Працював в Університеті св. Володимира у Києві: від 1876 — приват-доцент, 1884–87 — проф. Видавав ж. «Философский трехмесячник» (Київ, 1885–87), «Свое слово» (С.-Петербург, 1888–98). Один із представників персоналізму в Росії. Велику роль у формуванні поглядів К. відіграв Ґ. Тейхмюллер. К. негативно оцінював філософію Ґ. Гегеля (особливо його діалектику),

позитивізм і матеріалізм; високої думки був про філос. систему К.-Є. Дюринґа, вважаючи його одним із корифеїв нім. філософії. У пр. «Философия действительности» (К., 1884) виклав його філос. погляди. К. вважав, що філософія — наука про науку, знання взагалі. З точки зору існування особливих предметів спец. наук філософія є наукою про світ; наукою про всі предмети спец. наук з боку їхньої тотожності і приналежності до єдиного цілого; наукою про зв'язок усіх явищ світу. К. стверджував, що усе суще має в своїй основі псих. начало; а світ — безконечна безліч самот. духов. субстанцій, безпосередньо пов'язаних із центр. субстанцією — Богом. Обстоював позиції панпсихізму. У сфері моралі погляди К. близькі до Ф. Ніцше.

Основні праці

Сущность мирового процесса, или Философия бессознательного Э. фон Гартмана. Москва, 1873. Вып. 1; 1875. Вып. 2; В. Соловьев как философ // Знание. 1875. № 1–2; Философские этюды. С.-Петербург; К., 1876. Ч. 1; 1880. Ч. 2; Два основных положения о философии Шопенгауэра // Киев. университет. изв. 1877. № 1; Философия как наука. К., 1877; Очерки из истории философии. Понятия философии и истории философии. Философия восточная. К., 1887; Густав Тейхмюллер // Вопр. философии и психологии. 1894. Кн. 24–25; Сознание Бога и знание о Боге // Там само. 1895. Кн. 29; Религия графа Л. Н. Толстого, его учение о жизни и любви. С.-Петербург, 1895.

В. В. Тарасюк

Бібліографічний опис:

Козлов Олексій Олександрович / В. В. Тарасюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7913>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).